

Risk- och sårbarhetsanalyser

Alla kommuner, landsting, länsstyrelser och centrala myndigheter ska genomföra en risk- och sårbarhetsanalys (RSA) i syfte att stärka sin egen och samhällets krisberedskap.

Risk- och sårbarhetsanalysens syfte

RSA-arbetet ger viktig kunskap om hur kriser kan förebyggas och hanteras. Syftet med analyserna är att bidra till utveckling av samhällets samlade förmåga att förebygga, förhindra och hantera olika risker samt sårbarheter. Detta genom att analyserna bidrar med att:

- ge beslutsunderlag för beslutsfattare och verksamhetsansvariga
- ge underlag för information om samhällets risker till allmänheten och anställda
- ge underlag för samhällsplanering
- bidra till en riskbild för hela samhället

Risk- och sårbarhetsanalyserna ska först och främst tillgodose nyttan för den egna organisationen eller verksamheten. Den redovisning av RSA-arbetet som skickas in till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Regeringskansliet bidrar till en samlad nationell riskbild för samhället.

Offentliga aktörers RSA

Krisberedskapsarbetet för centrala myndigheter och länsstyrelser regleras i förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap. Vartannat år ska de myndigheter som anges i förordningen, eller beslutas av MSB i enskilda fall, lämna en redovisning baserad på sin risk- och sårbarhetsanalys till Regeringskansliet och till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Kommuner och landstings krisberedskapsarbete regleras i lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH). Kommuner och landsting ska analysera vilka extraordinära händelser som kan inträffa och hur dessa kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys. Första året i varje mandatperiod ska kommuner och landsting, med beaktande av risk- och sårbarhetsanalysen, fastställa en plan för hur de skall hantera extraordinära händelser. Samma år ska resultatet av

Analysen bör ske med beaktande av påverkan på:

- människors liv och hälsa,
- samhällets funktionalitet,
- demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter
- miljön och ekonomiska värden samt
- nationell suveränitet.

Analysen bör inkludera hot och risker som kan få allvarliga konsekvenser och som handlar om t.ex.

- naturhot,
- andra olyckor,
- kritisk infrastruktur och försörjningssystem
- informationssäkerhet,
- antagonistiska hot och social oro, samt
- sjukdomar.

Läs mer

Mer information om risk- och sårbarhetsanalyser samt föreskrifter med allmänna råd hittar du på www.msb.se/rsa.

RSA rapporteras till länsstyrelsen respektive Socialstyrelsen. Risk- och sårbarhetsanalysen ska också följas upp regelbundet av kommuner och landsting, vilket innebär att en uppföljning ska rapporteras årligen.

Analysen innehåller olika delar och det finns olika metoder

En risk- och sårbarhetsanalys innehåller olika delar och det finns flera metoder som underlättar arbetet. Oavsett vilken metod som används bör vissa grundläggande delar finnas med i analysen. Det handlar om att systematiskt identifiera samhällsviktig verksamhet och olika oönskade händelser, bedöma de omedelbara negativa konsekvenserna, analysera verksamhetens sårbarheter samt bedöma förmågan att hantera olika påfrestningar.

Innan RSA-arbetet påbörjas är det viktigt att ha ramat in roll och ansvarsområde för det som ska analyseras. Metod för analysen, perspektiv och eventuella avgränsningar ska bestämmas. Efter att risk- och sårbarhetsanalysen tagits fram fortsätter arbetet med att omhänderta resultatet, vidta åtgärder samt att planera för att ha en god beredskap att kunna hantera eventuella kriser eller extraordinära händelser.

Föreskrifter för redovisningen

MSB har gett ut föreskrifter om hur offentliga aktörer ska redovisa resultatet av sitt RSA-arbete. Föreskrifterna benämns Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om

- statliga myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser, 2016:7
- landstings risk- och sårbarhetsanalyser, 2015:4
- kommuners risk- och sårbarhetsanalyser, 2015:5

Genom rapporteringen kan resultaten från bl.a. kommuner och landstings risk- och sårbarhetsarbete utgöra ett av underlagen i en regional risk- och sårbarhetsanalys. På motsvarande sätt kan länsstyrelsernas och centrala myndigheters redovisning bidra till en övergripande nationell riskbild för Sverige.

I arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser ska myndigheterna beakta både krissituationer i fredstid och situationer med höjd beredskap.

Tips vid RSA-arbete

- Risk- och sårbarhetsarbetet utvecklas steg för steg.
- Få stöd och förankra RSA- arbetet på ledningsnivå.
- Utse någon att samordna arbetet, som kan skapa engagemang över förvaltnings- och verksamhetsgränser, med tillräckliga resurser för uppdraget.
- RSA kan gärna samordnas med annat arbete och är en del av organisationens ordinarie arbeten med t.ex. budget, verksamhetsplanering etc.
- Fundera över vilka underlag ni vill använda i RSA-arbetet.
- Bestäm hur resultatet av arbetet ska tas omhand och hur det kan användas.
- Kommunicera resultatet.
- Skapa riskmedvetenhet och kunskap med hjälp av utbildning och övning.

Visste du att...

... MSB:s föreskrifter har kompletterats med allmänna råd. De allmänna råden förtydligar innebörden i föreskrifterna och är ett stöd för rapporterande aktörer.

... vissa av indikatorerna i bilagan till föreskrifterna för kommunernas redovisning också ligger till grund för uppföljningen av kommunernas arbete enligt lagen om extraordinära händelser (LEH).

Kontakta Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

651 81 Karlstad
Tfn: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Kontaktpersoner: Jacob Nordfors jacob.nordfors@msb.se (Centrala myndigheter)
Ida Karlsson ida.karlsson@msb.se (Centrala myndigheter)
Anna-Karin Juhl anna-karin.juhl@msb.se (Länsstyrelser)
Therese Wikström therese.wikstrom@msb.se (Kommuner och landsting)
Daniel Holmberg daniel.holmberg@msb.se (Kommuner och landsting)